

Ishodi učenja
– Primjer dobre prakse –
Filozofski fakultet u Osijeku

Dr. sc. Sanja Cimer

Ishodi učenja za kolegije

Vrijeme	Oblik rada	Sudionici
11. 2008.	1. Radionica	Radna skupina
01. 2009.	2. Radionica	Radna skupina
01. 2009.	Diseminacija - Radionice po odsjecima	Svi odsjeci, svi profesori
01.-02. 2009.	Sastavljanje i prikupljanje ishoda za svaki kolegij na svakom odsjeku	Svi odsjeci, svi profesori
	Korektura ishoda za svaki kolegij	Radna skupina
proljeće 2009.	Objedinjavanje ishoda svih odsjeka u posebnom dokumentu	Povjerenstvo za kvalitetu
Ishodi učenja za studijske programe		
travanj 2011.	sastavljanje ishoda za svaki studijski program	Svi odsjeci, svi profesori

Stanje prije oblikovanja ishoda učenja

- U studijskim su se programima nalazili opisi kompetencija koje studenti stječu po završetku studija – sadržaji vrlo slični ishodima učenja, no:
 - ... nisu bili ujednačeni po studijima
 - ... nisu bili formulirani na način kako to zahtijevaju ishodi učenja (Bloomova taksonomija, transparentni glagoli i sl.)

1. Izrada ishoda po kolegijima

- 1. Radionica
 - 2. Radionica
- } Na razini Fakulteta
- Diseminacija - Radionice po odsjecima
 - Sastavljanje i prikupljanje ishoda za svaki kolegij na svakom odsjeku
 - Korektura ishoda za svaki kolegij
 - Objedinjavanje ishoda svih odsjeka u posebnom dokumentu

Radionice 1 i 2

→ Radionica 1 na temu ishoda učenja (studeni 2008.) – zajednička radionica za predstavnike Filozofskog i Učiteljskog fakulteta

- Radionicu održao mr. sc. Slavko Petrinšak iz projekta *Super Unios* (Sveučilište J. J. Strossmayera)
- Radionica održana na poticaj Povjerenstva za unaprjeđivanje i osiguranje kvalitete obrazovanja na Filozofskom fakultetu

Radionice 1 i 2

- Tema radionice 1: upoznavanje sa terminom „ishodi učenja”, povezanost ishoda i sadržaja kolegija, Bloomova taksonomija, itd. – opća radionica o ishodima učenja
- Korišteni materijali: ppt [Što treba znati o ishodima učenja](#) (dio projekta *Super Unios*)
- Sudionici: predstavnici svih odsjeka Filozofskog fakulteta

Radionice 1 i 2

→ Radionica 2 (siječanj 2009.): vježbe sastavljanja ishoda učenja (nastavak radionice 1)

- članovi skupine sastavljaju [ishode \(Vježba\)](#) na samoj radionici (za neke od svojih kolegija), ishodi se čitaju i korigiraju ako postoje eventualne pogreške, ukazuje se na transparentne i netransparentne ishode → formiranje Radne skupine za ishode učenja (formalno u jesen 2009.)

Diseminacija – Radionice po odsjecima

- Članovi Radne skupine dobivaju zadatak provođenja sličnih radionica ili prezentacija na svojim odsjecima
- Cilj: izrada ishoda učenja za svaki kolegij unutar svakog studija
- Radionice održavane tijekom siječnja 2009. → sastavljanje ishoda (nadgledaju članovi koji su sudjelovali u radionicama 1 i 2 - daju upute, rješavaju probleme, pregledavaju konačne ishode)

Diseminacija – Radionice po odsjecima

- Korišteni materijali: [*Ishodi učenja u visokom školstvu*](#) (Fakultet organizacije i informatike iz Varaždina), [*Akcijski plan za definiranje ishoda učenja*](#) (Sveučilište u Rijeci), i sl.
- Ishodi sastavljeni i prikupljeni tijekom proljeća 2009., iste godine ishodi za svaki studij objedinjeni u dokumentu koji je dodan opisu studija
- 2012. ishodi su uvršteni u posebnu rubriku u okviru opisa svakog kolegija

Slide 9

K2

Tu je potrebno dalje objasniti kako su sastavljeni ishodi za studijski program. Naime, AZVO je pohvalio postojanje ishoda za kolegije, ali nismo imali formalno i za cijeli studijski program, imali smo opće i posebne kompetencije.

Korisnik; 23.5.2013

Formalna razina?

- Izrada ishoda učenja odvijala se na sadržajnoj i metodološkoj razini, manje na formalnoj – ishodi su sastavljeni, korigirani, dodani kolegijima
- Nisu bili točka na sjednicama Fakultetskih vijeća jer to nije bilo potrebno (dodavanje ishoda učenja ne zahtijeva mijenjanje studijskih programa)
- Filozofski fakultet ima 26 aktivnih studija, više od 600 aktivnih kolegija, ukupno preko 1000 kolegija – zahtjevan proces

Problemi u fazi sastavljanja ishoda učenja za kolegije

- Tko sastavlja ishode učenja za kolegije koje izvode vanjski suradnici s drugih ustanova? (nisu prisustvovali prezentaciji, nisu upoznati s načinom pisanja ishoda) – ishode sastavljali predstavnici odsjeka (članovi Radne skupine)
- Tko sastavlja ishode učenja za kolegije koji su navedeni u planu i programu studija, ali se ne izvode? - predstavnici odsjeka (članovi Radne skupine)

Problemi u fazi sastavljanja ishoda učenja za kolegije

- Nesigurnost profesora kod sastavljanja ishoda, djelomično ignoriranje uputa o „dobrim” i „lošim” glagolima
- Rješenje: članovi radne skupine moraju pregledati ishode za svaki kolegij i korigirati ih prema potrebi – vrlo bitna dosljedna provedba ovog koraka

Problemi u fazi sastavljanja ishoda učenja za kolegije

- Shvaćanje pojma i smislenosti oblikovanja ishoda učenja – profesori sastavljanje ishoda često vide kao nametnut i nepotreban korak
- Korištenje „preciznih“ glagola (jer su do tada korišteni „neprecizni“, npr. razumjeti, znati)
- Nezadovoljstvo nastavnika jer se iz obrazovnog procesa izbacuju manje opipljivi, a jednako bitni elementi kao npr. stavovi studenata prema kolegiju i profesoru, subjektivna procjena nastavnika itd.

2. Izrada ishoda učenja za studijske programe

- U postupku vanjskoga vrednovanja sustava za osiguranje kvalitete (akademska godina 2011./2012.) AZVO skrenuo pažnju na nepostojanje ishoda učenja za studijske programe
- Upute za sastavljanje prijedloga studijskih programa + Pravilnik o sadržaju dopunske isprave (2011./2012.) → oba dokumenta zahtijevaju ishode učenja za postojeće/nove studijske programe

2. Izrada ishoda učenja za studijske programe

- Radna skupina dobiva zadatak koordiniranja sastavljanja ishoda učenja za postojeće studijske programe
- Organizacija: u sastavljanju sudjeluju svi članovi odsjeka, član Radne skupine pregledava konačnu verziju
- Proces dovršen u proljeće 2011.

Problemi u fazi izrade ishoda za studijske programe

- Znatno manje problema pri sastavljanju – profesori su već upoznati s pojmom, principima, glagolima (potreban podsjetnik)
- Kritika postupka iz uprave: smisleniji put bio bi najprije sastaviti ishode za studijske programe, a onda za kolegije, a ne obratno (da/ne?)

(idealno: studijski program – modul – kolegij)

- Preporuka: ishode formulirati taksativno, a ne opisno, kako bi stali u dopunsku ispravu koja je prostorno ograničena

Zaključak – osnovne preporuke

- Formirati i kvalitetno obučiti Radnu skupinu o ishodima učenja i njihovom sastavljanju
- Provoditi kontrolu formuliranih ishoda
- Sastavljanje započeti ishodima za studijske programe pa prijeći na pojedinačne kolegije?
- Omogućiti i kasnije ispravke ishoda (nakon što profesori zaista ovladaju načinom formuliranja ishoda učenja i shvate njihovu svrhu)

Zaključak

- Formuliranje ishoda učenja je proces koji traje godinama, a povezan je s drugim aspektima obrazovnog procesa
- Trenutna faza – provođenje radionica na temu vrednovanja u visokoškolskom obrazovanju (vrednovanje povezano s ishodima učenja)
- Potrebno je vrijeme da sudionici obrazovnog procesa shvate značenje ishoda učenja i prihvate ih kao koristan element nastavnog procesa

Hvala na pozornosti!